

A katalán nyelv nyilvánvaló diszkriminációja

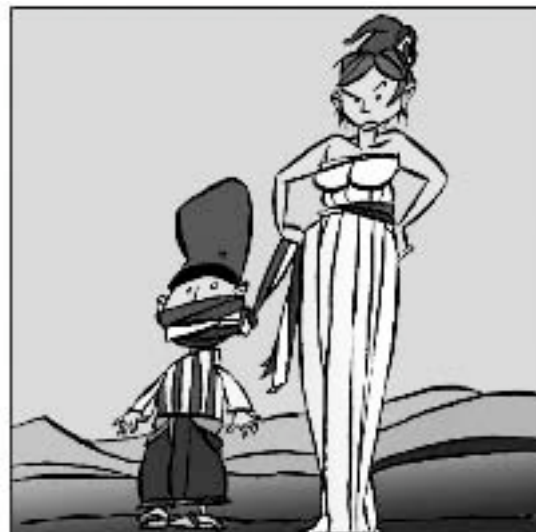
A katalán nyelvnek nincs helye a közösségi szférában

(a katalán nyelv jelenléte százalékos arányban a franciához képest)

- autopályák: 0%
- autóutak: 0%
- országutak: 0%
- vasúti közlekedés - vonatok: 0%
- pályaudvarok - irodák: 0%
- írott és szóbeli tájékoztatás: 0%
- repülőtér: 0%
- kikötők: 0%
- kórházak és más egészségügyi intézmények: <2%
- államigazgatás: 0%
- regionális és helyi közigazgatás: 0%
- elöljáróságok: 0% és 35% között (váltakozó mértékben)

A lakosság 68% százaléka azt szeretné, hogy létrejöjjön a kétnyelvű - katalán/francia- tájékoztatás (Média Pluriel)

Az elöljáróságok több mint 50 százaléka azt kéri a helyi és regionális közigazgatástól, hogy a katalán jelen legyen a közösségi szférában.

Al nord tenim la república
però ens nega la veu pública.

Az iskolák nem elégítik ki a szülők igényeit

(A katalán nyelv jelenléte az iskolákban a teljes iskoláskorú népesség százalékában.)

- állami általános iskolák – kétnyelvű osztályok: 3%
- alapítványi iskolák: 1,2%
- középfokú oktatás – kétnyelvű osztályok: <1%
- a katalán nyelvvel valamilyen módon találkozik < 15% diák

37% és 63% között van az olyan szülők aránya, akik –a felmérések szerint- a kétnyelvű oktatást igénylik

A FEDERACIÓ (Szövetség a katalán nyelv és kultúra védelmére)

La Federació

több tucat olyan egyesületet fog egybe Észak-Katalóniában, amelyek a katalán nyelv és kultúra fennmaradását kívánják szolgálni.

federacio@aol.com

46 carrer dels Agustins
F-66 000 Perpinyà Catalunya-Nord

A közszolgálati ill. a más jellegű médiák nem vesznek tudomást a katalánról

(a francia nyelvű műsorok óraszámához ill. a kiadott anyaghoz képest, százalékos arányban)

- televíziós csatornák TF1 / A2: 0% FR3: <1%
- rádiók <1% (leszámítva a egy katalán nyelvű alapítványi rádióadót)
- nyomtatott napilapok: <1%
- folyóiratok: <5% (leszámítva egy szűk körben terjesztett katalán nyelvű kiadványt)
- közigazgatási egységek tájékoztató kiadványai: <3%

Azt akarjuk, hogy a katalán nyelv írott és beszélt változata
- legyen jelen mindenütt Észak-Katalóniában a közösségi szférában
- ismerjék el, terjesszék és tanítsák minden korlátozás nélkül.

Szeretnénk megosztani nyelvünket mindazokkal, akik évente több ezren ide költöznek.
Szeretnénk, hogy a sok ezer turista, aki ellátogat hozzánk, szintén felfedezze nyelvünket.

Azt szeretnénk, hogy nyelvünk, amely Észak-Katalóniában ezer éves hagyományokkal rendelkezik, jelen legyen a társadalmunkban napjainkban s a jövőben is, és megszabaduljon a kényszerű mellőzéstől.

27 d'abril de 2006 la FEDERACIÓ al Parlament Europeu

Nem kérünk a nyelvi diszkriminációból Észak-Katalóniában!

Països Catalans (Katalán nyelvterület) – egy állam nélküli nemzet

A 70.000 négyzetkilométernyi katalán nyelvterület a Földközi-tenger partvidékén húzódik 800 kilométer hosszan. Lakosainak száma 12 millió.

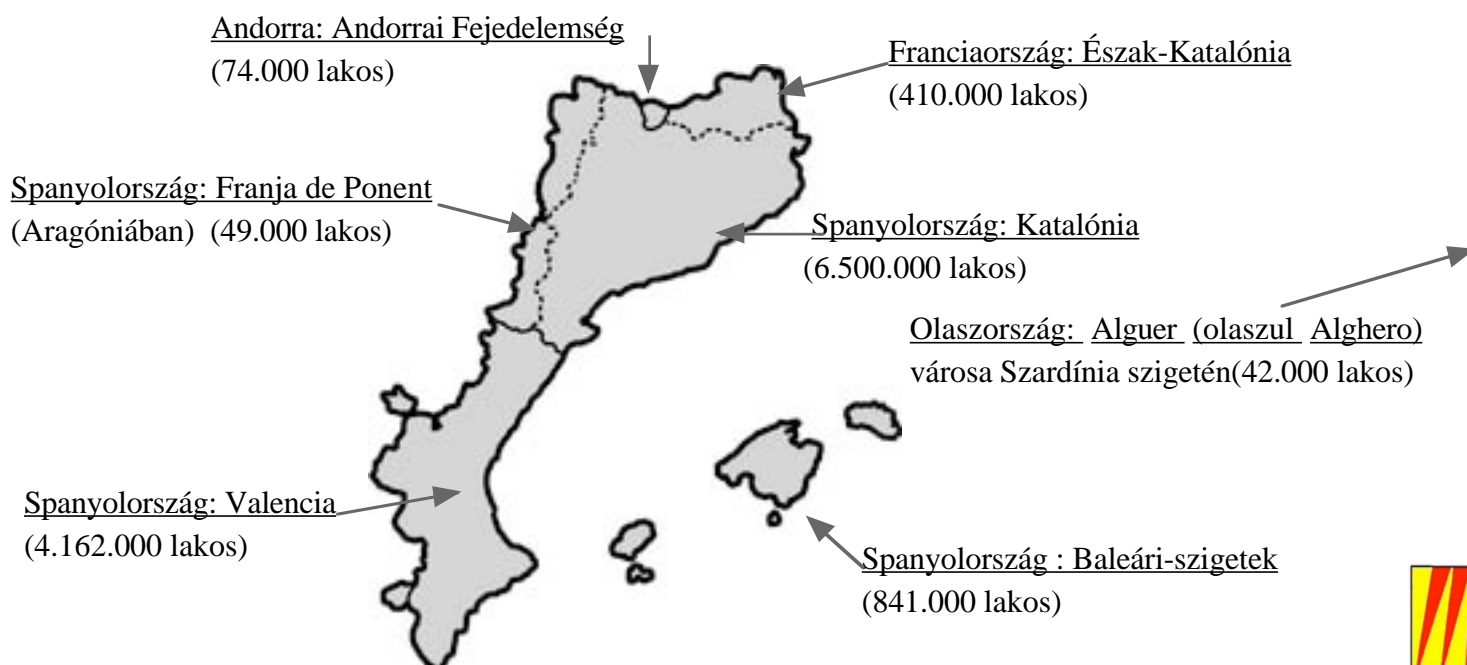
1988-ban a spanyol autonóm tartományok kormányai és a francia *Pyrénées-Orientales* megye önkormányzata (*Conseil Général*) megünnepelték a 700 éven keresztül önálló állami strukturával rendelkező katalán nemzet milleniumát.

Önálló államigazgatását és szabadságjogait annak következtében vesztette el, hogy az 1659-es Pireneusi Egyezmény értelmében XIV. Lajos bekebelezte északi részét, majd pedig unokája, V. Fülöp, 1709 és 1714 között meghódította a többi katalán területet. XIV. Lajos már 1700-ban kiadott egy rendeletet, amely Észak-Katalóniában megtiltotta a helyi nyelv használatát a közigazgatásban és a franciát tette kötelezővé. Ez a nyelvi elnyomás kezdete.

Napjainkban a katalán nyelvterületen több állam osztozik:

A XXI. század hajnalán egyes katalán nyelvű területek, így Andorra, visszanyerték saját állami strukturájukat, vagy pedig autonóm státuszra tettek szert, s az államnyelv mellett nyelvük hivatalos. Aragónia keleti sávját (*Franja de Ponent*) leszámítva, a nyelvterületen egyedül Észak-Katalónia nem rendelkezik semmilyen jogi elismeréssel, s ennek következtében semmiféle különleges státusszal. Ez a helyzet a nyelvpolitika hiányát és a katalánul beszélők számának és százalékarányának állandó csökkenését vonja maga után.

27 d'abril de 2006 la **FEDERACIÓ** al Parlament Europeu

Észak-Katalónia elutasított identitása

A francia állam által évszázadokon keresztül folytatott nyelvpolitika volt az oka annak, hogy a franciaországi nyelvek létezésére szemmel láthatóan és fokozatosan csökkent – természetesen a franciát kivéve. Brutális asszimilációs politikával, ugyanúgy, mint a többi régióban, itt is az összes intézménybe bevezették a francia nyelvet, amely megjelent az oktatás, a vallás, a közigazgatás területén, a politikában, az igazságszolgáltatásban, a médiákban, a kultúrában, a társadalmi és a gazdasági élet minden formájában. Ugyanígy a hétköznapi életben is fokozatosan a francia került előtérbe a katalán rovására.

A katalán eltűnt ezekről a rendkívül fontos területekről, és használata a magán- és családi szférára szűkült, ami akár kihalásához is vezethet. Emiatt a katalánról egy olyan kép alakult ki, hogy ez egy elmaradott nyelv, amelyet az emberek a kultúrálatlan falusi néphez kötöttek. A katalán nyelv sajnálatos helyzete tehát Észak-Katalóniában nagyrészt az üldöztetéséből ered.

Az oktatás volt az ország rész elszemélytelenítésének és kolonizációjának egyik legfőbb eszköze. Az észak-katalánokat megakadályozták abban, hogy megismerjék eredetüket, mert az iskolában soha sem tették lehetővé a saját nyelvük, történelmük, kultúrájuk tanulmányozását. A nyelv átörökítésének folyamata, például azért szakadt meg, mert a szülők el akarták kerülni, hogy gyermekeiket az iskola büntesse és megalázza csak azért, mert nem tudnak franciául.

A több mint háromszáz éve Franciaországhoz tartozó Észak-Katalóniában az intézményes támogatás szinte nem létezik, a katalán demográfiai súlya kicsi és státusza jelentéktelen. Mindez az elidegenedés és a transzkulturáció olyan mély és visszafordíthatatlannak tűnő folyamatát indította el, amelynek végpontja akár a katalán nyelv és kultúra eltűnése is lehetne. A legutóbbi években azonban úgy látszik, hogy ez a folyamat más irányt vett.

A jelen

A központi kormány mindenütt jelen lévő hatalma, az észak-franciaországi hivatalnokok és nyugdíjasok bevándorlása, a fiatal és képzett lakosság elvándorlása jobb munkalehetőségek reményében Párizsba vagy Franciaország északi, fejlettebb vidékeire, valamint a francia kultúra asszimilálásának vágya nem volt elegendő a katalán nyelv és kultúra felszámolásához Észak-Katalóniában.

Az elmúlt években végzett felmérések reményt keltő adatokat mutatnak. Egyrészt úgy tűnik, hogy a «katalánság» érzelve még mindig általános, és gyökerei mélyek. Másrészt annak ellenére, hogy francia állam minden jogi eszközt bevetett a regionális nyelvek ellen, még mindig vannak olyan észak-katalánok, akik megőrizték és továbbra is beszélik a katalánt.

(Részletek Albert Gineste Llombart tanulmányából: www.web.fu-berlin.de/phin – 28/2004).

A legfontosabb adatok

Részletek a *Média Pluriel* 1998-as felméréséből (félkövérrel az 1997-es adatok; a többi adat 1993-as.)

A jelenlegi helyzet azt mutatja, hogy a katalán használata és a nyelv ismerete stabilizálódott. Minden második ember, pontosabban a megkérdezettek 55%-a (64%) azt válaszolja, hogy érti a katalánt, de csak 24% (37%) érti tökéletesen, mert az észak-katalánok java részének kétnyelvűségében a francia nyelv dominál. Minden harmadik ember, pontosabban 34% (48%), azt válaszolja, hogy tud katalánul beszélni (70% a falvakban; de még Perpinyà-ban is 40%), de csupán 17% (34%) beszél tökéletesen, mert a beszélők java részét nyelvi interferencia és «kódokváltás» (*code-switching*) jellemzi, vagyis felváltva használják a két nyelvet. Ugyanakkor az észak-katalán lakosság 39% (46%) azt válaszolja, hogy –nehézen ugyan –, de olvas katalánul, s csak 16% (23%) mondja, hogy nincsenek olvasási nehézségei. Az összlakosságon belül csupán 11% (10%) válaszolja, hogy tud írni katalánul.

27 d'abril de 2006 la **FEDERACIÓ** al Parlament Europeu

Kérjük az Európai Parlamentet és képviselőit...

Az Unesco 2001-es Általános Nyilatkozata és a 2004-ben Barcelonában elfogadott Agenda 21 a kulturális sokszínűséget és különösen a nyelvi sokféleséget az emberiség legfőbb örökségének tekinti.

Chirac elnök egy indián delegációt fogadva sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy «szemünk láttára még mindig milyen tragikus esemény játszódik le az összes kontinensen: a többség által háttérbe szorított kisebbségi kultúrák és nyelvek lassú halála». Észak-Katalóniában szintén egyre csökken a katalán nyelvűek száma. 350 évnyi kulturális és nyelvi diszkrimináció után ma már nyelvünk és kultúránk fennmaradása forog kockán.

Azt kérjük az Európai Parlamenttől és képviselőitől, hogy hozzák nyilvánosságra, hogy mi, az észak-katalánok, egy európai nemzet tagjai, ugyanolyan helyzetben vagyunk, mint az indiánok.

A francia Alkotmány (második cikkelyében) az ország területén csupán egyetlen nyelv, a francia létét ismeri el, és még a «nemzeti kisebbség» fogalmát sem fogadja el. A katalán történelmet nem tanítják; a katalán nyelv «regionális nyelvvé» degradálva nem rendelkezik semmiféle jogi státusszal, amely védelmét és fejlődését biztosítaná. Egy volt francia oktatási miniszter kijelentése, miszerint is a «regionális nyelvek nem érdemesek arra, hogy bárhol is szerepeljenek jövőbeli célkitűzéseink között», jól illusztrálja ezt a diszkriminatív politikát.

Azt kérjük az Európai Parlamenttől és képviselőitől, hogy gyakoroljanak nyomást a francia kormányra, hogy ismerje el a kollektív kulturális jogokat.

Franciaország amely «az emberi jogok hona» szerepében tetszeleg, aláírta de nem ratifikálta a *Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartáját*, sem a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló keretegyezményt. Ugyanakkor Franciaország az összes uniós tagjelölttől megkövetelte, hogy kötelező jeleggel írják alá és ratifikálják mindkét szöveget.

Azt kérjük az Európai Parlamenttől és képviselőitől, hogy a különböző európai fórumokon minden lehetséges alkalommal leplezzék le a francia állam kétszínű nyelvhasználatát.

2001 novemberében az Egyesült Nemzetekben a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok bizottsága határozottan elítélte «a kisebbségek elismerésének hiányát Franciaországban». Hangsúlyozva, hogy «a törvény előtti egyenlőség nem mindig biztosítja az emberi jogokból való egyenlő részesedést az ország bizonyos kisebbségi csoportjai számára, különösen ami a gazdasági, szociális, és kulturális jogokat illeti»

Felszólították Franciaországot, hogy írja alá és ratifikálja az *Európai kisebbségi keretegyezményt*, -melyet Európában csupán Franciaország és Törökország nem írt alá-; a *Regionális vagy kisebbségi nyelvek Európai Chartáját*, valamint a polgári és politikai jogok 1966-os nemzetközi egyezményének 27 cikkelyét, amely kijelenti, hogy azokban az országokban, ahol nemzeti kisebbségek vannak «az ezen kisebbségekhez tartozó személyeket nem lehet megfosztani attól a jogtól, hogy csoportjuk más tagjaival közös, saját kulturális életük legyen».

A gyermekjogok 1989-es nemzetközi egyezményének 30. cikkelye, amellyel kapcsolatban Franciaország fenntartásokkal élt, ugyanezt a jogot biztosítja egy adott terület eredeti lakosainak gyermekei részére.

Azt kérjük az Európai Parlamenttől és képviselőitől, hogy szólítsák fel a francia kormányt, hogy ratifikálja a *Regionális vagy kisebbségi nyelvek Európai Chartáját*, valamint teljes egészében fogadja el az említett dokumentumok mindegyikét.

27 d'abril de 2006 la **FEDERACIÓ** al Parlament Europeu